

การอ้างอิงข้อมูลในการเขียนหนังสือ

การอ้างอิงข้อมูลในการเขียนหนังสือ

ในการเขียนหนังสือ บทความ ตำรา หรือวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนมักมีการอ้างอิงเนื้อหาสาระ หรือข้อความจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ประกอบเนื้อเรื่องที่เขียน เพื่อให้สิ่งที่กล่าวถึงมีความสมบูรณ์ หรือมีน้ำหนัก หรือมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น แหล่งข้อมูลอาจมาจากหนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ บทความ วิชาการ วารสาร หนังสือพิมพ์ พงศาวดาร กฎหมาย ประกาศทางราชการ บันทึก ฯลฯ รูปแบบการอ้างอิงที่นิยมใช้กันมี 2 แบบ ได้แก่ 1. การเขียนเชิงอรรถท้ายหน้าหรือท้ายเรื่อง และ 2. การเขียนแหล่งที่มาในวงเล็บต่อท้ายข้อความที่ยกมาอ้างอิงแทรกปนอยู่ในเนื้อเรื่อง (ที่เรียกว่าระบบนาม - ปี) ซึ่งมีตัวอย่างของรูปแบบการเขียนอ้างอิงดังนี้

1. การเขียนเชิงอรรถท้ายหน้า

การเขียนเชิงอรรถท้ายหน้าจะยกตัวอย่างการอ้างอิงแหล่งข้อมูลแบบที่สำคัญๆ มาแสดงให้ดู 3 ภาษาคือ ไทย อังกฤษ และฝรั่งเศส ให้สังเกตการเขียนชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ ชื่อบทความ ชื่อวารสาร เมืองที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ หน้าอ้างอิง และการใช้เครื่องหมายต่างๆ ในภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส ซึ่งแตกต่างกัน ส่วนภาษาไทยจะไม่ใช้เครื่องหมายใดๆ ในเชิงอรรถเลย โดยมีหลักการเขียน ดังนี้

1.1 ชื่อผู้แต่งคนเดียว

¹ กมล สมวิเชียร *ประชาธิปไตยกับสังคมไทย* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช 2516 หน้า 42

² Evan Gottesman. *Cambodia After the Khmer Rouge*. Bangkok: Silkworm Books, 2004, p. 201.

³ Peyrefitte A., *Les dirigeants de la Chine révolutionnaire*, Paris, Calmann-Lévy, 1973, p. 219.

1.2 ชื่อผู้แต่ง 2 - 3 คน

⁴ สมบัติ จันทรวงศ์ และ ชัยอนันต์ สมุทวณิช *ความคิดทางการเมืองและสังคมไทย* กรุงเทพมหานคร สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2523 หน้า 99 - 101

⁵ Ben Kernan and Chanthou Boua. *Peasants and Politics in Kampuchea 1942 - 1981*. New York: Sharpe, 1982, p. 55.

⁶ Devillers P., Dupont B. et Lacouture J., *Viêt Nam de la Guerre française à la Guerre américaine*, Paris, Éditions du Seuil, 1969, p. 150 - 151.

1.3 ชื่อผู้แต่ง 4 คนขึ้นไป

⁷ สังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ *เศรษฐกิจการพนัน ทางเลือกเชิงนโยบาย* กรุงเทพมหานคร สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล 2546 หน้า 106

⁸ Okay Achike and Others. *Groundwork of Military Law and Military Rule in Nigeria*. Belgrade: Fourth Dimension Publishers, 1978, pp. 77 - 79.

⁹ Fistié P. et al., *Regime Interne et Politique extérieure dans les Pays d'Asie*, Paris, Armand Colin, 1976, p. 42.

1.4 ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

¹⁰ การเดินทางของบาทหลวงตาซาร์ด เล่ม 1 - 3 กรุงเทพมหานคร กรมศิลปากร 2521

¹¹ *USSR Yearbook '88*. Moscow: Novosti Press Agency, 1988, pp. 158 -160.

¹² *Livre Noir, Faits et Preuves des Actes d'Aggression et d'Annexion du Viêt Nam contre le Kampuchéa*, Marseille, Éditions du Centenaire, 1979, p. 8.

1.5 ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง แต่มีชื่อบรรณาธิการหรือผู้รวบรวม

¹³ สุรชาติ บำรุงสุข บรรณาธิการ *ปฏิบัติการข่าวสารในสงครามก่อความไม่สงบ จุลสารความมั่นคงศึกษา* กรุงเทพมหานคร โครงการความมั่นคงศึกษา 2553 หน้า 30 - 32

¹⁴ Bruno Simma, ed. *The Charter of the United Nations: A Commentary*. Oxford: Oxford University Press, 2002, p. 221.

¹⁵ Šovié M., ed., *Histoire du Parti du Travail d'Albanie*, Tirana, Éditions Naim Frashëri, 1971, p. 196.

1.6 หนังสือแปล

¹⁶ อังตวน เดอ แซง-เตกซูเปรี เจ้าชายน้อย แปลจาก *Le Petit Prince* โดย อริยา ไพฑูรย์ กรุงเทพมหานคร กาลเวลา 2533 หน้า 1 - 2

¹⁷ Adolf Hitler *My Struggle* (Mein Kampf) trans. Jackie. Boston: Mariner Books, 1998, pp. 132 - 133.

¹⁸ London J., *Contes des mers du Sud, nouvelles*, (South Sea Tales) trad. L. Postif, P. Gruyer et R. Scrick, préface de Y. Queffélec, Paris, Phébus libretto, 2001, p. 68.

1.7 วารสาร

¹⁹ รุ่งพงษ์ ชัยนาม "สิทธิมนุษยชน: สิทธิสากลของมนุษยชาติ" 18 *ปีรัฐศาสตร์ มสธ. รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์ เล่ม 9* กรุงเทพมหานคร พิมพ์อักษร 2543 หน้า 14

²⁰ Mark A. Peterson. "The Presidency and Organized Interest: White House Patterns of Interest Group Liaison", *American Political Science Review*. Vol. 86, No. 3, September 1992, p. 613.

²¹ D'Orléans M., "Rédiger une bibliographie", dans *La Revue Nouvelle*, n° 3873, du 13 mai 1987, p. 36.

1.8 หนังสือพิมพ์

²² นิธิ เอียวศรีวงศ์ "พลวัตของชนชั้นนำไทย (3)" *มติชน* รายวัน 15 ตุลาคม 2555 หน้า 6

²³ "Second Presidential Debate and Town Hall Coverage, Elections 2012". *New York Times*. 16 october 2012, p. 1.

²⁴ "François Hollande rend hommage aux militaires morts en mission", *Le Monde Politique*, le 14 juillet 2012, p. 5.

1.9 สารานุกรม

²⁵ เจริญ อินทรเกษตร "ฐานันดร" สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน 11 2515 หน้า 6912 - 6930

²⁶ Abram Bergson, "Economic Organization of Communism", *International Encyclopedia of the Social Science, Vol.3, New York: The Macmillan Company & The Free Press, 1968, pp. 132 - 156.*

²⁷ "Volcanisme et volcanology", *Encyclopædia Universalis, vol. 16, p. 927a, Paris, Encyclopædia universalis, 1973.*

1.10 วิทยานิพนธ์

²⁸ มณฑล คงแถวทอง "ความสำคัญทางการเมืองการปกครองของเมืองกาญจนบุรีสมัยรัชกาลที่ 1 - 5" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2552 หน้า 153

²⁹ Henry Kissenger. "Peace, Legitimacy, and the Equilibrium (A Study of the Statesmanship of Castlereagh and Metternich)". Unpublished Ph.D. Harvard University, 1954, pp. 68 - 70.

³⁰ Jayanâma R., "Les Relations entre l'U.R.S.S. et les États Indochinois depuis la Deuxième Guerre Mondiale", Paris: Thèse pour le Doctorat de l'Université, Université de Droit, d'Economie et de Sciences Sociales de Paris 2, 1982, p. 75 - 78.

1.11 คอมพิวเตอร์ เว็บไซต์ หรือออนไลน์

³¹ จุมพล นิมพานิช พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางไทย สาระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนวันที่ 20 กันยายน 2548 จาก <http://www.stou.ac.th/Thai/Research/Group1/research/25.asp>

³² "Syrian civil war". Wikipedia, the free encyclopedia. Retrieved August 5, 2008 from http://en.wikipedia.org/wiki/Syrian_civil_war

³³ La Marseillaise, L'Hymne national français, http://french.about.com/library/weekly/aa_071400_m.htm, consultée le 7 juin 2008.

1.12 ในกรณีไม่ปรากฏแหล่งที่พิมพ์

ภาษาไทยให้เขียน ม.ป.พ. (ย่อมาจาก "ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์")

ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสให้เขียน s.l.

(s.l. เป็นภาษาลาติน ย่อมาจากคำว่า sine loco)

1.13 ในกรณีไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

ภาษาไทยให้เขียน ม.ป.ป. (ย่อมาจาก "ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์")

ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสให้เขียน s.a.

(s.a. เป็นภาษาลาติน ย่อมาจากคำว่า sine anno)

1.14 ในกรณีอ้างอิงหนังสือหรือแหล่งข้อมูลเดิมซ้ำ โดยอ้างอิงถัดจากการอ้างอิงครั้งที่แล้ว

³⁴ เพิ่งอ้าง หน้า 75

³⁵ *Ibid.*, p. 29. (*Ibid.* เป็นภาษาลาตินย่อมาจากคำว่า *Ibidem* แปลว่า "ที่เดียวกัน")

1.15 ในกรณีอ้างอิงหนังสือหรือแหล่งข้อมูลเดิมซ้ำในหน้าเดียวกัน โดยอ้างอิงถัดจากการอ้างอิงครั้งที่แล้ว

³⁶ เพิ่งอ้าง หน้าเดียวกัน

³⁷ *Ibid.*

1.16 ในกรณีอ้างอิงหนังสือหรือแหล่งข้อมูลที่เคยอ้างอิงมาแล้วซ้ำ แต่มีการอ้างอิงหนังสือหรือแหล่งข้อมูลอื่นขึ้นกลางระหว่างการอ้างอิงครั้งแรกกับการอ้างอิงครั้งต่อมา

³⁸ สุเทพ อุตถากร อ้างแล้ว หน้า 105

³⁹ Martínez, *op.cit.*, pp. 98 - 99. (*op.cit.* เป็นภาษาลาติน ย่อมาจากคำว่า *opere citato* แปลว่า "งานที่ได้อ้างแล้ว")

1.17 ในกรณีอ้างอิงหนังสือหรือแหล่งข้อมูลที่เคยอ้างอิงมาแล้วซ้ำในหน้าเดียวกัน แต่มีการอ้างอิงหนังสือหรือแหล่งข้อมูลอื่นขึ้นกลางระหว่างการอ้างอิงครั้งแรกกับการอ้างอิงครั้งต่อมา

⁴⁰ มณีมัย รัตนมณี อ้างแล้ว หน้าเดียวกัน

⁴¹ Peterson, *loc.cit.* (*loc.cit.* เป็นภาษาลาติน ย่อมาจากคำว่า *loco citato* แปลว่า "ที่อ้างแล้ว")

2. การเขียนแหล่งที่มาในวงเล็บต่อท้ายข้อความที่นำมาอ้างอิงแทรกปนในเนื้อเรื่อง (ระบบนามปี)

การอ้างอิงในวงเล็บต่อท้ายข้อความที่ยกมาเขียนแทรกปนในเนื้อเรื่องประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1. ชื่อผู้แต่ง (ภาษาไทยเขียนทั้งชื่อและนามสกุล ส่วนภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสเขียนเพียงนามสกุล) 2. ปีที่พิมพ์ และ 3. หน้าที่อ้างถึง ดังตัวอย่าง

2.1 ชื่อผู้แต่งคนเดียว

(สมพงษ์ ชูมาก 2538: 112)

(Gurtov, 1994: 78 - 79)

2.2 ชื่อผู้แต่ง 2 - 3 คน

(โคริน เฟื่องเกษม วิทยา สุจริตธนารักษ์ และสีดา สอนศรี 2552: 63 - 65)

(Fitzgerald and Newmann, 1998: 36)

2.3 ชื่อผู้แต่ง 4 คนขึ้นไป

(ประเสริฐ ญ นคร และคณะ 2535: 67 - 69)

(Burchett et al. 1976: 124)

2.4 ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

ให้เขียนชื่อบทความหรือชื่อหนังสือ

(“ใครอยู่เบื้องหลังชายชุดดำ” 2555: 12)

(Manuel de la révolution, 1975: préface)

2.5 ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง แต่มีชื่อบรรณาธิการหรือผู้รวบรวม

ให้เขียนชื่อบรรณาธิการ

(จิตร ภูมิศักดิ์ บรรณาธิการ 2496: 13)

(Schwartzenberg, ed., 1989: 33 - 34)

2.6 หนังสือแปล

ให้เขียนชื่อเจ้าของเรื่องเดิม ถ้าไม่ทราบชื่อ ให้เขียนชื่อผู้แปล

(นโรดม สีหนุ 1976: 52)

(สมภพ เอื้ออาทร ผู้แปล 2550: 79)

2.7 เอกสารที่ผู้เขียนเป็นหน่วยงาน

ให้เขียนชื่อหน่วยงาน

(กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ 2553: 24)

(Pentagon Publishing, 2001: 47)

2.8 ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

(ปรัชญา เวสารัชช์ ม.ป.ป.: 121)

(Machiavelli, s.a.: 82 - 83) s.a. เป็นภาษาลาติน ย่อมาจากคำว่า sine anno

2.9 คอมพิวเตอร์ เว็บไซต์ หรือออนไลน์

ให้เขียนชื่อผู้เขียน ถ้าไม่มีชื่อผู้เขียน ให้เขียนชื่อบทความ หรือผู้จัดทำ และเวลาที่จัดทำ

(Humana, 2010)

(กฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เมษายน 2555)

(คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน มิถุนายน 2553)